

BRONNEN

I bought this car before Elon went crazy

Bumperstickers op auto's hebben vaak een zeer hoog *cheesy* lolbroek-karakter, maar deze mag er zijn. En of Elon Musk nu werkelijk *crazy* is, laten we even buiten beschouwing.

U mag kiezen; of u bent een *musketeer* en beschouwd Elon Musk als geniaal en vooruitstrevend, of u vindt hem een arrogante, rechts-extremistische bullebak met te veel macht en geld. Een tussenpositie lijkt bijna niet mogelijk. *You love him or you hate him*. Maar je kunt Musk ook breder bekijken dan de persoon zelf. Dat doen deze twee boeken. De invloed van hemzelf en zijn bedrijven is onmiskenbaar aanwezig en vormt in de woorden van Slobodian en Tarnoff een politiek-economisch systeem; *Muskisme*, waarin de publieke en private sector in elkaar lijken te versmelten en overheden afhankelijk worden van een paar grote techbedrijven die op papier het beste met de mensheid voor hebben, maar in de praktijk maar al te vaak enkel kijken naar de knikkers en zwarte cijfers onderaan de streep. En bij het *Muskisme* gaan de economische invloed van zijn bedrijven hand in hand met een zeer uitgesproken maatschappijvisie, die Slobodian en Tarnoff traceren naar Musk' jeugd in Zuid-Afrika en verder beschrijven bij zijn eerste ondernemersstappen in Silicon Valley, zijn raketten en satellieten, de overname van Twitter, tot aan zijn activiteiten onder Trump 2 bij het Department of Government Efficiency. Als je Musk mede beoordeelt op zijn openbare uitspraken over politiek en bijvoorbeeld immigratie, openbaart zich een rechts-extreem libertair wereldbeeld. Maar ook een technocratisch wereldbeeld waarin een 'rationele' elite het voortouw dient te nemen.

Dit besef lijkt bij steeds meer mensen en overheden door te dringen en Slobodian en Tarnoff zetten het netjes op een rijtje. Daarmee is de toonzetting van het boek enerzijds feitelijk beschrijvend en een beetje een Musk-biografie, maar anderzijds ook met een duidelijk waarschuwende toon en wordt wel duidelijk dat Slobodian en Tarnoff geen *musketeurs* zijn. Of ze hierin doordriven laat ik aan de lezer over, maar het is in elk geval een stevige en goede studie naar Musk en zijn invloed op de huidige maatschappij.

Hetzelfde geldt voor het boek van Van der Loo en Davidson. In *Musk Modus* is Elon Musk niet alleen een man met een missie, maar distilleren de auteurs ook een patroon uit al zijn activiteiten en uitspraken; een modus waarin technologische doorbraken en disruptie hand in hand gaan. Ze bouwen hun boek dan ook op in drie delen; eerst wordt Musk de Superheld, dan de Superster en vervolgens de Supersloper. Dit koppelen ze aan wederom drie archetypen: Denker, Strijder en Heerser. Uiteindelijk levert dit dan $3 \times 3 = 9$ modi op. Dit schema staat voorin het boek en de echte *musketeurs* mogen het boven hun bed plakken.

Ook Van der Loo en Davidson signaleren de maatschappelijke polarisatie die Musk oproept. Zij beschrijven de paradoxen die Musk met zijn eigen handelen oproept. Maar ook hier volgt al snel de conclusie dat dit nu eenmaal bij zijn *modus operandi* hoort.

Beide boeken ontkomen niet aan de neiging om Musk op een psychologische manier een beetje te proberen te 'verklaren'. Zo hebben beide boeken aandacht voor zijn jeugd in Zuid-Afrika en de invloed van het extreemrechtse en technocratische apartheidssysteem. Van der Loo en Davidson signaleren zelfs enige 'familielijnen' bij ouders en grootouders die mede het karakter van Musk hebben gevormd. Hoe verstandig deze beschrijvingen zijn, is maar zeer de vraag. Ook benoemen zij de drie boeken die een belangrijke invloed op de tiener Musk hebben gehad; De *Foundation*-serie van Isaac Asimov, *The Hitchhiker's Guide to the Galaxy* van Douglas Adams en *The Lord of the Rings* van Tolkien. Mocht u bekend zijn met deze boeken, het klinkt niet onlogisch dat ze de jonge Elon een bepaalde richting hebben meegegeven. Maar ook hier geldt: in hoeverre is dit nu feitelijk correct of een beetje vergezocht.

Concluderend: of u Musk nu als fantastisch of een fantast beschouwd, beide boeken zijn een prima studie naar de drijfveren van Musk, zijn wijze van opereren en zijn invloed op de huidige economie en cultuur. Beide boeken zijn ook gezond kritisch - en op sommige momenten ook echt met een waarschuwende toon over waar de wereld onder Musk heen beweegt. Allebei goed geschreven en vlot leesbaar, weliswaar met wat overlap her en der en prima geschikt voor zowel de echte *musketeer* als de criticaster. Ongetwijfeld is het laatste boek over Musk nog niet geschreven, dus houd u nog maar wat ruimte in uw boekenkast. En houd ook wat ruimte op uw bumper voor een sticker naar keuze over een paar jaar: *Elon was right after all* of precies het tegenovergestelde *Elon has finally lost it*.

Quinn Slobodian en Ben Tarnoff: *Muskisme - een gids voor verbijsterden*. De Geus 2026, ISBN 978 90 445 5195 2.

Hans van der Loo en Patrick Davidson: *Musk Modus - Superheld. Superster. Supersloper.*, Boom 2026, ISBN 9789024473021.

De Wiki-way

Een online encyclopedie die vrij toegankelijk is en door iedereen bewerkt kan worden; Jimmy Wales - de oprichter van Wikipedia - is flink uitgelachen toen hij in 2001 begon. Maar wat heeft hij gelijk gekregen.

In dit boek beschrijft de *good guy of tech* zijn zeven principes waarop hij zich heeft gebaseerd vanaf de start van Wikipedia. Ze zijn alle zeven redelijk voor de hand liggend, getuigen van een optimistische blik op de wereld en met Wales' uitleg geven ze ook een leuke blik achter de schermen bij het ontstaan en reilen en zeilen van de online encyclopedie. Wales zit overduidelijk positief in de wedstrijd en bekijkt de wereld altijd door een zonnige bril. Tegelijkertijd is hij zeker niet blind voor de krochten op internet en het vreselijke riool van negativiteit en desinformatie die de sociale media dagelijks op ons afvuren. Hij blijft echter altijd hoopvol en zo beschrijft hij zijn zeven principes ook. En eerlijk is eerlijk, dat werkt af en toe best aanstekelijk.

Overigens zijn er best opmerkelijke dingen aan Wikipedia. Bijvoorbeeld dat het merendeel van de schrijvers/bewerkers man is (maar daar wordt aan gewerkt), vaak ook met bepaalde voorkeuren voor onderwerpen. Daarom wordt wel gekscherend gezegd dat elke individuele aflevering uit elk seizoen van de verschillende Star Trek TV-series een eigen lemma en artikel heeft... en dat is ook zo. Toch blijft het fascinerend dat een idee dat 25 jaar geleden voor gek werd verklaard, zo succesvol is geworden. Mede door vast te houden aan simpele, positieve uitgangspunten.

Heeft u behoefte aan een goed antidote tegen alle rotzooi op sociale media en de Mark Zuckerbergs van deze wereld, dan is dit boek voor u. Ja, het werkt best aanstekelijk.

Jimmy Wales: De 7 regels voor vertrouwen - de basis voor invloed, samenwerking en groei.
Maven Publishing 2026,
ISBN 978 94 934 3426 4.

ELLY'S BOEKBLOG

Het leven van een boom

Ik las een autobiografie. Van een beuk. In het Beuks. Het was een bijzondere ervaring! Het deed wat autobiografieën van mensen óók met mij doen: ik leefde me helemaal in. Tijdens het lezen van *Het leven van een boom* van *ghost-writer* Peter Wohlleben, in het Nederlands gepubliceerd in 2026, bleek empathie voelen met een boom opeens heel eenvoudig. Die boom, een oude beuk, staat vlak bij het huis van Peter in de Eiffel en vertelt haar levensverhaal aan haar nakomelingen. Het is absoluut geen sprookje: vrijwel alles wat zij vertelt is gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek.

En ze vertelt in het Beuks. Dat geeft een leerzaam, ontroerend en vaak grappig resultaat. Wie had ooit gedacht dat de 'Bruine Dood' schattige reëen zijn, die de jonge blaadjes opeten en zo zorgen voor een voortijdige dood van het nog jonge nageslacht? En de 'Wroeters', die de embryo's opeten? Zwijnen die zich te goed doen aan de beukenootjes!

Het boek heeft twee delen; na de autobiografie komt de wetenschappelijke onderbouwing, waarin Peter alles wat de beuk overkomt en observeert met behulp van wetenschappelijk onderzoek verklaart en van context voorziet. En zo blijkt dat bomen kunnen horen, zien, berichten uitwisselen, voedsel delen. Ook is aangetoond dat bomen 's nachts slapen: de takken zakken dan zo'n 10 cm en worden bij zonsopkomst weer opgetrokken. In de nacht zit er ook veel water in de stam, dit wordt gebruikt om te groeien. Informatie over de omgeving wordt van moeder naar 'kind' overgedragen via merkers op de genen, individueel, dus niet voor de hele soort: epigenetische variaties. In het Beuks: opvoeding. Ik geef het toe: ik ben boomknuffelaar geworden.

Peter Wohlleben: Het leven van een boom, Lev.,
ISBN 9789400518957.

Elly Stroo Cloeck schrijft recensies en samenvattingen van 1001 non-fictie boeken, kijk op <https://escia.nl/>.